

teens Omraade, og navnlig kan Mindretallet ikke tiltræde den Mening, at det skulde være nogen tilstrækkelig Grund til at fraraade Sagens Fremme, at der for Dieblicket ikke foreligger detaillerede Oplysninger om disse Broydelsers Omfang eller om de forskjellige Privilegiens Lovlighed; thi dette mener Mindretallet ikke kan bestemmes i en Lov, men maa, ligesom skeet er ved Goveriafløsningen med flere sige Forhold, afgjøres af Commissionen i Hensyn til de derom af Administrationen tilveiebragte Oplysninger om den Enkeltes Ret. Og saa meget forekommer Mindretallet klart, at, enten disse Afgifter ere høje eller lave, kan det kun betragtes som Afgifter til Broernes Vedligeholdelse, og ikke som et Forhold, der er fremkommet eller vedligeholdt af andre Hensyn end at holde Broen vedlige, og endnu mindre kan Mindretallet indrømme, at de Broydelsers, som nu staae tilbage, med nogen Ret kunne betragtes som Afgifter, forskellige fra dem af samme Slags, som ere inddragne af det Offentlige, eller at de skulle paahvile visse Districter i Landet som en Byrde, vedkommende Øverne have paataget sig ved Kjøb og Salg af Eiendomme, da Øvelsen jo endog meget ofte, og for ikke lang Tid, tilbage, Øverne ganske uadspurgt, er deels forhoiet og deels forandret, uagtet Reskriptet af 23de Februar 1706 (4) udtaler som et fast Princip, at der fra den Tid ikke kunde paalægges dem Broforn, som ikke før have ydet. Ligeledes forekommer det Mindretallet, at der ligger noget underlig Modsigende i nu at paaberaabe sig Communerne Selvbestemmelse, da man ikke tidligere ved disse Afgifters Variationer og Forhøielse har givet Communerne ringeste Leilighed til at yttre sig over, hvorvidt de ville paatage sig Vedligeholdelsen af disse Broer for en billigere Afgift. Vel indrømmer Mindretallet, at de fleste af disse Ødelsers, der nu staae tilbage, vedkomme Broer paa Amtøveiene, men dette synes at tale mere for end imod, at det Hele skulde være en Stats sag; thi det tør vel antages, at hele dette Forhold oprindeligt har været en Communesag, men siden, som Veienes Grundforbedring i de forskjellige Egne har udviklet sig, ere disse Ødelsers Tid efter anden forsvundne og overtagne af det Offentlige, og naar det er

oplyst, at der saaledes er gaaet frem med Broafgifters Ophør, saavel hvor samme vare benyttede visse Embeder, som hvor Veienes Grundforbedringer ere skedne frem, saa maa naturligvis Følgen deraf blive, at de fleste af de Ødelsers, der nu staae tilbage, findes i de Districter af Landet, hvor Grundforbedringen af Veiene ikke ere skedne frem, men, fordi man saaledes har ophævet disse Broydelsers i visse Dele af Landet uden Erstatning og ladet dem vedblive at hvile paa andre Dele, som endog ved denne Ophævelse, foruden hvad de tidligere have ydet, ere komne til at bære endeel af de Byrder, der saaledes uden Erstatning ere ophævede, til Lættelse for Enkelte, det kan Mindretallet ikke finde er nogen Grund, som paa nogen Maade retfærdiggjør, at man nu skulde paalægge de tilbageblevne Øverne at give Erstatning for Øvelsens Ophør, hvilket endog har forekommet Mindretallet saa meget mere ubilligt, som det er den færreste Deel af Hartsforns-Brugerne, som denne Øvelse paahviler, og som oftest dem, der enten slet ikke, eller kun ganske tilfældigt passere de Broer, hvortil de betale denne Afgift, medens Andre, der boe i Nærheden af Broen og drage Nyttens deraf, meget ofte ere frie. Og desuden skjøner Mindretallet heller ikke rettere, end at denne Betragtning af dette Forhold har været den overveiende, saavel i den kongelige Resolution af 1849, som ogsaa ved den Betragtning, at der ved de i den senere Tid anlagte Hovedlandeveie ikke er krævet Bomagst, og at denne Afgift paa mange af de ældre anlagte Hovedlandeveie er ophævet. — Dette er nu de væsentligste af de Grunde, hvorfor Mindretallet ikke kan tilraade, at Sagen ikke fremmes, eller at dens Fremme paa nogen Maade skulde gøres afhængig af de forskellige Broprivilegiers Fornyelse, hvilket endog har forekommet Mindretallet at være i Strid med hvad Fleertallet dog med Hensyn til Kornøvelsen har vedkjendt sig, nemlig, at det dog vilde finde det billigt, at Statskassen idetmindste for endeel bidrog til Erstatningens Udøvelse, og at Communerne Selvbestemmelse ikke ganske bør udelukke Lovgivningsmagtens Indvirkning paa disses Forhold; thi saameget er dog klart, at den paaberaabte Selvbestemmelse af Communen